

Utlåtande 2015: RV (Dnr 304-253/2014)

Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus, dnr 304-253/2014, ersätter Program för Stockholms vattenarbete 2006 – 2015, dnr 304-5104/2005.
3. Kommunstyrelsen uppdras att utreda hur ansvaret för sjörestaurering och andra vattenvårdsåtgärder ska tydliggöras inom staden.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/63/EG) ("vattendirektivet") syftar till att uppnå en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser och ställer krav på att sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten ska ha god kemisk och ekologisk status till år 2015. Under vissa förutsättningar kan Vattenmyndigheten besluta om lägre krav i form av kvalitetsundantag eller tidsundantag till år 2021 eller senast till år 2027. Genom implementeringen av direktivet i miljöbalken har kommunerna fått en nyckelroll i att genomföra och driva på arbetet med att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

I budgeten för 2012 gav kommunfullmäktige miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att uppdatera och omvandla stadens vattenprogram till ett åtgärdsprogram för att uppnå god ekologisk och kemisk vattenstatus till år 2021 enligt vattendirektivet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har därefter tagit fram en handlingsplan för god vattenstatus som anger vägen mot att nå en god vattenstatus till år 2021 genom att:

- Föreslå målbild
- Belysa ansvarsfördelningen i vattenfrågor inom organisationen och hur den behöver utvecklas
- Föreslå en gemensam planeringsprocess som leder till operativa åtgärder
- Ange hur lokala åtgärdsprogram ska tas fram
- Översiktligt belysa de ekonomiska behoven och föreslå hur arbetet ska finansieras
- Beskriva hur vattenprogrammet ska anpassas till vattenförvaltningen

Beredning

Ärendet har beretts av miljö- och hälsoskyddsnämnden och har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden och Skärholmens stadsdelsnämnd samt till Stockholm Stadshus AB som i sin tur remitterat ärendet vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten AB. Därutöver har ärendet remitterats till Länsstyrelsens i Stockholms län, Mälarens vattenvårdsförbund, Svealands kustvattenvårdsförbund, Tyresåns vattenvårdsförbund samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjön. Mälarens vattenvårdsförbund, Stockholm Stadshus AB, Svealands kustvattenvårdsförbund samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjön har avstått från att svara.

Stadsledningskontoret anser att det i planen saknas indikatorer och mätetal för uppföljning. Därtill har synpunkter framförts på hur finansieringen av åtgärderna ska se ut.

Exploateringsnämnden är positiv till förslaget men framhåller att ansvarsfördelningen ytterligare behöver tydliggöras.

Fastighetsnämnden är positiv till förslaget, men anser att ansvarsfördelningen måste klargöras ytterligare.

Idrottsnämnden är positivt till planen. Nämnden framhåller särskilt att det är oklart vem som är verksamhetsutövare vad till exempel avser latrin-mottagning och spolplattor. Nya arrendeavtal för klubbarna är under utformning och ansvarsförhållandena för båtklubbarna måste regleras ur detta perspektiv. Förhandlingar om hur detta ska lösas pågår.

Stadsbyggnadsnämnden är överlag positiv till förslaget men anser att ansvarsfördelningen kan tydliggöras ytterligare. De framhåller även att det är viktigt att frågan om rekreation inte försvinner i samband med att rekreationsmålet i vattenprogrammet utgår.

Trafiknämnden är också positiv till förslaget och stödjer förslaget om att en central medelsreserv inrättas. Därtill påtalar trafiknämnden att det är oklart om vattenprogrammet ersätts av handlingsplanen.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att det är positivt att vattenprogrammet omvandlas till ett åtgärdsprogram där de faktiska åtgärderna är i fokus.

Stockholm Vatten AB är positivt till förslaget och framhåller att ett system för uppföljning måste tas fram.

Länsstyrelsens i Stockholms län har särskilt framhållit att staden bör undvika att använda skärmbassänger vid insatser då att detta är en ”end of pipe”-lösning (dvs. att man åtgärdar ett problem i efterhand när det uppstått och inte, vilket är att förebygga att problemet uppstår) där man de facto tillåter föroreningarna att nå recipienten vilket är olyckligt.

Tyresåns vattenvårdsförbund anser att handlingsplanen är angelägen och att det är positivt att planen bl.a. innehåller förslag till modell för finansiering och att nödvändiga åtgärder kostar mycket pengar.

Mina synpunkter

Rent vatten är något som vi alla behöver och vill ha. Vattnet omkring oss används för många olika ändamål – från att dricka, diska, bada och fiska i till bevattning och industriellt kylvatten. Rent vatten är också livsviktigt för de växter och djur som lever i våra vattendrag, sjöar, våtmarker och i Östersjön.

Vattennära områden rymmer en rad upplevelsevärden som tilltalar människor och de utgör därför ofta populära rekreationsområden. En förutsättning för att dessa värden fortsättningsvis ska vara höga är att vattnet är rent och därigenom skapar en trivsamt miljö för både människor och de växter och djur som lever i vattnet.

Tillgången till rent vatten är dock ingen självklarhet. Gamla miljöskulder och tillförsel av nya föroreningar till våra sjöar, vattendrag och kustvatten inom Stockholms stad måste hanteras och är en av Stockholms utmaningar på miljöområdet.

I takt med att Stockholm växer, ökar behovet av att värna och trygga tillgången till rent vatten i våra vattenmiljöer. Detta eftersom risken för föroreningar ökar vid exploatering av stadens mark. Det är därför nödvändigt att säkerställa att staden växer på ett sådant sätt att vattnet skyddas så långt som det är möjligt. Samtidigt måste vi se över behovet av åtgärder i den befintliga stadsmiljön, den som byggdes under en tid då kunskapen om hur vattenmiljön påverkades av olika verksamheter inte var så stor. Vid nyexploatering av mark är det därför av största vikt att stadens strategi för hållbar dagvattenhantering tillämpas. Strategin ska bidra till en förbättring av stadens yt- och grundvattenkvalitet till hjälp för att god vattenstatus eller motsvarande ska kunna uppnås i stadens samtliga vattenområden.

Behovet av en handlingsplan för god vattenstatus

Stockholms stad har genom åren varit en framgångsrik aktör inom vattenvården men det återstår en hel del arbete för att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till år 2021 eller senast till år 2027. Arbetet med att planera och genomföra åtgärder för att nå dit kommer att vara kostsamt och kräva tydlig styrning, klara ansvarsförhållanden och att tillräckliga resurser avsätts.

I miljökvalitetsnormerna för vatten finns tydliga paralleller till miljökvalitetsnormerna för luft (kvävedioxid och partiklar m.m.). Sverige har inte lyckats klara luftkvalitetsnormer som skulle ha uppnåtts 2005 och har därför fällt för detta i EU-domstolen. EU-kommissionen har även granskat och riktat kritik mot Sveriges genomförande av vattendirektivet, och ifrågasätter Sveriges ambitionsnivå vad gäller att uppfylla uppsatta miljömål. Det är därför av största vikt att staden vidtar de åtgärder som behövs för att nå miljökvalitetsnormerna för god vattenstatus.

Förslag till handlingsplan för god vattenstatus

I budgeten för 2012 gav kommunfullmäktige miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att uppdatera och omvandla stadens vattenprogram till ett

åtgärdsprogram för att nå god vattenstatus till år 2021. För att undvika sammanblandning med Vattenmyndighetens åtgärdsprogram valde miljöförvaltningen att benämna dokumentet för ”handlingsplan”. Handlingsplanen fokuserar på operativa insatser för att kunna nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021. Efter det att handlingsplanen togs fram har Vattenmyndigheten för Norra Östersjön remitterat förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för förvaltningscykeln 2015-2021 där Vattenmyndigheten för vissa vattenförekomster föreslår tidsundantag till år 2027. Eftersom vattenmyndighetens åtgärdsprogram är för övergripande som underlag för ett operativt åtgärdsarbete kommer staden att ta fram lokala åtgärdsprogram för de olika vattenförekomsterna då olika behov av åtgärder föreligger på olika platser. Handlingsplanen specificerar även vilka ansvarsförhållanden för åtgärder som kommer föreligga mellan olika nämnder och bolag inom staden.

Förslaget till handlingsplan antogs av miljö- och hälsoskyddsnämnden den 4 februari 2014 och remitterades därefter till berörda aktörer inom och utom staden. I det följande redovisas de förändringar som har gjorts gentemot den remitterade versionen av handlingsplanen – först vad gäller ansvarsfrågor och därefter kapitel för kapitel. I kapitel 2, 3 och 5 har endast förändringar av redaktionell karaktär gjorts och detta redogörs därför inte särskilt. Samtliga konkreta förändringar finns inarbetade och spårbara i det bilagade förslaget till Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus (bilaga 3). En konsoliderad version med accepterade ändringar finns också bilagd (bilaga 2).

Oklar ansvarsfördelning

Att uppnå god vattenstatus till år 2021 kommer att bli en utmaning för Stockholm. Av både remissvaren och handlingsplanen framgår att ansvarsfördelningen för vattenfrågor måste klargöras för att ett effektivare och mer ändamålsenligt åtgärdsarbete ska kunna uppnås. I remissversionen av planen påpekades även att ansvaret för planering, anläggande och drift av dagvattenanläggningar samt ansvar för sjörestaurering och vattenvårdsåtgärder var oklart.

Jag anser att det är mycket viktigt att beslutsvägarna blir snabba och enkla och att beslut kan fattas inom den föreslagna organisationen, varför jag tillstyrker den i handlingsplanen föreslagna ansvarsfördelning för hur arbetet med vattenfrågor ska bedrivas.

Den mer övergripande frågan om driften av stadens dagvattenanläggningar är numera löst efter beslut om att överföra stadens dagvattenanläggningar och ledningar från trafiknämnden och exploateringsnämnden till Stockholm Vatten VA AB. Frågan om vem som ska ansvara för sjörestaurering och andra vattenvårdsåtgärder återstår dock att klargöra. Jag anser att Stockholm Vatten AB är mest lämpad att ta detta ansvar. Hur detta ska lösas rent praktiskt är emellertid inte en helt okomplicerad fråga. Det är därför lämpligast att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda frågan närmare.

Finansiering är en annan viktig punkt, då åtgärderna annars kan fastna på att den utpekade utföraren inte kan finansiera åtgärderna. Med start i Stockholms stads budget för 2015 finns pengar för vattenvård avsatta i en central medelreserv. Mer pengar kommer att behöva tillföras när vattenarbetet går in i en mer intensiv fas då operativa åtgärder inom de lokala handlingsprogrammen påbörjas. Jag anser dock att det även fortsatt är av största vikt att i så hög grad som möjligt bedriva vattenvård med principen att det primärt är den förenande verksamheten som ska betala åtgärder.

I övrigt anser jag att det är viktigt att inom det fortsatta vattenarbetet och inom ramen för de lokala åtgärdsprogrammen arbeta med att förhindra föroreningar uppströms och vid källan, att ta fram en förbättrad kunskapsbas om tillståndet i våra sjöar och vattendrag och att samarbetet över kommungränserna stärks i de fall där vattendragen ligger inom flera kommuner.

Kapitel 1

Både stadsledningskontoret, exploateringsnämnden och Stockholm Vatten AB framför i sitt remissvar att uppföljningen kring programmet måste tydliggöras. I handlingsplanen har därför förtydligats hur uppföljningen bör ske för att också stämma överens med det interna ledningssystemet, ILS.

En del remissinstanser har påpekat att det är otydligt huruvida handlingsplanen ersätter Stockholms vattenprogram eller inte. I den omarbetade versionen har detta därför klargjorts.

Därutöver har tidsplanen för att ta fram en va-plan blivit förskjuten och bör istället fastställas först år 2017.

I kapitlet klargörs även de otydligheter om hur organisationen för vattenarbetet ska fungera. Vissa klargöranden av mer redaktionell karaktär har även gjorts.

Kapitel 4 – Tillsyn

Idrottnämnden har i sitt remissvar framfört att det är oklart vem som är verksamhetsutövare när det gäller latrinmottagning och spolplattor på båtclubbar. I dokumentet har denna fråga därför lyfts. Vem som är att anses som verksamhetsutövare bör dock kunna lösas på förvaltningsnivå.

Kapitel 6 – Anpassning av handlingsplanen till vattenförvaltningen

I sitt remissvar framförde länsstyrelsen i Stockholms län att tabell 2 i kapitlet skulle läggas till, vilket nu också har gjorts. Därtill har en del remissinstanser uppmärksammat att anpassningen till vattenförvaltningen innebär att målet om rekreation för vatten utgår. Se mer om detta nedan.

Bilaga 1. Exempel på genomförda åtgärder

Länsstyrelsen har i sitt remissvar påpekat att användningen av skärmbasassänger är en så kallad ”end of pipe”-lösning som tillåter föroreningar att nå recipienten och att denna lösning därför enbart bör användas i fall då alla andra alternativ förkastas. För att understyrka denna synpunkt har detta lagts till i handlingsplanen.

Stockholms rekreation och friluftsliv

Eftersom målet för rekreation nu stryks från handlingsplanen för vatten är det av största vikt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreativskvalitéer för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förslag till Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus med accepterade ändringar.
3. Förslag till Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus med spårade ändringar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus, dnr 304-253/2014, ersätter Program för Stockholms vattenarbete 2006 – 2015, dnr 304-5104/2005.
3. Kommunstyrelsen uppdras att utreda hur ansvaret för sjörestaurering och andra vattenvårdsåtgärder ska tydliggöras inom staden.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Katrina Luhr

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

EU:s vattendirektiv trädde i kraft år 2000 och ställer krav på att sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten ska ha god kemisk och ekologisk status till år 2015. Under vissa förutsättningar kan Vattenmyndigheten besluta om lägre satta krav i form av kvalitetsundantag eller tidsundantag till år 2021 eller senast till år 2027.

För Stockholms stads del kommer den förväntade befolkningsökningen i regionen innebära stora utmaningar i arbetet med att uppnå EU-direktivets krav på god ekologisk och kemisk vattenstatus i våra vattenförekomster till senast år 2027.

Staten har i implementeringen av EU:s vattendirektiv valt att lägga ett stort ansvar på kommunerna för att se till att miljökvalitetsnormerna följs utan att ersätta kommunerna för de kostnader som detta kommer att innebära.

Öronmärkta pengar och personella resurser måste avsättas årligen om staden ska kunna genomföra de konkreta åtgärder som kommer krävas för att klara miljökvalitetsnormerna för stadens yt- och grundvatten.

Miljökvalitetsnormerna för vatten är rättsligt bindande och det finns tydliga paralleller till EU:s luftdirektiv, och dess miljökvalitetsnormer. Sverige har inte lyckats klara luftkvalitetsnormerna som skulle ha uppnåtts år 2005. Sverige har därför fällt för överträdelse i EU-domstolen. Regeringen och kommuner tvistar nu om vem som ska betala eventuella böter till EU för överträdelse av miljökvalitetsnormerna för luft. Det kan komma att bli motsvarande process med böter som följd om miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas.

En miljökvalitetsnorm är ett juridiskt bindande kvalitetskrav som ska beaktas av myndigheter och kommuner i all myndighetsutövning enligt miljöbalken samt plan- och bygglagen. Myndigheter och kommuner skall också inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt det åtgärdsprogram som fastställts av Vattenmyndigheten.

I budgeten för 2012 gav kommunfullmäktige miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att uppdatera och omvandla stadens vattenprogram till ett åtgärdsprogram för att uppnå god ekologisk och kemisk vattenstatus till år 2021 enligt vattendirektivet. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har därefter tagit fram en handlingsplan för god

vattenstatus som anger vägen mot att nå en god vattenstatus till år 2021 genom att:

- Föreslå målbild
- Belysa ansvarsfördelningen i vattenfrågor inom organisationen och hur den behöver utvecklas
- Föreslå en gemensam planeringsprocess som leder till operativa åtgärder
- Ange hur lokala åtgärdsprogram ska tas fram
- Översiktligt belysa de ekonomiska behoven och föreslå hur arbetet ska finansieras
- Beskriva hur vattenprogrammet ska anpassas till vattenförvaltningen

Huvuddragen i handlingsplanens förslag är:

- För att tydliggöra målet med vattenarbetet föreslås ett mål för vattenarbetet i stället för dagens två, rekreation utgår därmed som målområde.
- Erfarenheter från tidigare åtgärdsarbete för att förbättra vattenstatusen visar att det finns behov av en väsentligt utökad finansiering för att nå målet om en god vattenstatus. Detta föreslås ske genom att en central medelreserv för vattenanknutna åtgärder inrättas.
- Det bör övervägas om det formella ansvaret för det operativa ansvaret för sjörestaurering och andra vattenvårdsåtgärder bör följa kompetensen inom staden och därför läggas på Stockholm Vatten.
- Hur arbetet med vattenåtgärder ska organiseras.
- Arbetet mot målet om en god vattenstatus bör ske i en för staden gemensam vattenplaneringsprocess som är samordnad med den 6-åriga vattencykeln inom vattenförvaltningen.
- Handlingsplanen bör i fortsättningen vara helt webbaserat och ligga på stockholm.se.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2014 att föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslaget till handlingsplan för god vattenstatus.

Reservation anfördes av Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetet med att nå god vattenstatus till år 2021 är komplext och kommer att bli en utmaning för staden. Det kommer också att behöva göras avvägningar mot andra intressen, framför allt att Stockholm ska växa med 200 000 - 300 000 invånare till 2030.

Staten har i implementeringen av EU:s vattendirektiv valt att lägga ett stort ansvar på kommunerna för att se till att miljö kvalitetsnormerna följs utan att därmed ersätta kommunerna för de kostnader som detta kommer att medföra. Det finns därför en risk att det blir kommunerna som får stå för en stor del av kostnaderna, också där det inte går att klargöra vem som orsakat eller orsakar utsläpp som måste åtgärdas för att normerna ska följas. Miljöförvaltningen kan för närvarande inte bedöma hur höga kostnaderna blir för staden med det nya åtgärdsprogram som ska beslutas 2015. Enligt vattenmyndigheten kommer det att vara mer detaljerat än det nuvarande och bland annat innehålla beting för att minska utsläppen av fosfor. Med erfarenhet av tidigare gjorda åtgärder i staden för att minska övergödningen och utsläpp av miljögifter gör förvaltningen bedömningen att det kommer att handla om en årlig kostnad på tiotals mnkr.

För att nå målet om en god ekologisk och kemisk status behöver vattenarbetet utvecklas i flera avseenden. Huvuddragen i handlingsplanens förslag är:

- För att tydliggöra målet med vattenarbetet föreslås ett mål för vattenarbetet i stället för dagens två, rekreation utgår därmed som målområde.
- Det bör övervägas om det formella ansvaret för det operativa genomförandet av vattenanknutna åtgärder bör följa kompetensen inom staden och därför läggas på Stockholm Vatten.

- För att stärka genomförandet av Vattenprogrammet föreslås att styrgruppen leds av stadsledningskontoret och i övrigt bemannas av deltagande parter direktörer eller avdelningschefer.
- Arbetet mot målet om en god vattenstatus bör ske i en för staden gemensam vattenplaneringsprocess som är samordnad med den 6-åriga vattencykeln inom vattenförvaltningen. Processen ska utmynna i lokala åtgärdsprogram för stadens samtliga vattenförekomster.
- Erfarenheter från tidigare åtgärdsarbete för att förbättra vattenstatusen visar att det finns behov av en väsentligt utökad finansiering för att nå målet om en god vattenstatus. Detta föreslås ske genom att en central medelsreserv för vattenanknutna åtgärder inrättas.
- Vattenprogrammet bör i fortsättning vara helt webbaserat och ligga på stockholm.se under Stockholms Miljöbarometer som kompletteras med GIS-kartor för att bättre kunna visualisera informationen.

Den föreslagna fokuseringen på vattenkvalitet innebär att de vattenanknutna rekreations- och friluftsfrågorna utgår ur vattenprogrammet. Dessa frågor hanteras idag av olika verksamheter inom staden. Miljöförvaltningen bedriver tillsyn av stadens skyddade naturområden, där ett av skyddssyftena är områdenas värde för friluftsliv och rekreation. Idrottsförvaltningen arbetar med fiskevårdsfrågor och har nyligen tagit fram en policy för båtlivsfrågor. Stadsbyggnadskontorets bedriver ett kontinuerligt arbete med bevarande och utvecklande av stadens stränder i linje med *Den gröna promenadstaden*. Behovet av en särskild vattenanvändningsplan kopplad till översiktsplanen har också lyfts fram. Länsstyrelsen har nyligen reviderat listan över länets riksintressen för friluftsliv. Diskussioner pågår inom staden om behovet av att ta fram ett särskilt program för Stockholms rekreation och friluftsliv, där vattenanknutna rekreationsfrågor naturligt skulle ingå. Förvaltningen menar att ett sådant program skulle kunna tas fram genom ett förvaltningsövergripande projekt inom ramen för arbetet med miljöprogrammet.

Beredning

Ärendet har beretts av miljö- och hälsoskyddsnämnden och har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Skärholmens stadsdelsnämnd samt till Stockholm Stadshus AB som i sin tur remitterat ärendet vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten AB. Därutöver har ärendet

remitterats till Länsstyrelsens i Stockholms län, Mälarens vattenvårdsförbund, Svealands kustvattenvårdsförbund, Tyresåns vattenvårdsförbund samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjön. Mälarens vattenvårdsförbund, Stockholm Stadshus AB, Svealands kustvattenvårdsförbund samt Vattenmyndigheten för Norra Östersjön har avstått från att svara.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Handlingsplanen sträcker sig 2015-2021 och syftar till att uppnå god ekologisk och kemisk status i sjöar och vattendrag. Handlingsplanen listar 15 aktiviteter som ska leda till att det övergripande målet och är kompletterad med analyser och viss redovisning av problemområdet. Handlingsplanen saknar därigenom indikatorer och mätetal. För att ett faktiskt restaureringsarbete ska komma att utföras behöver upp till 23 lokala åtgärdsprogram utformas.

Handlingsplanens uppföljning beskrivs i aktivitet 1.2 enligt följande:

- Ange delmål, åtaganden och aktiviteter i Verksamhetsplaneringen och det interna ledningssystemet (ILS)

Eftersom handlingsplanen inte innehåller några nedbrutna mål utan endast aktiviteter ser inte stadsledningskontoret att handlingsplanen innehåller något substantiellt att följa upp inom ledningssystemet. Handlingsplanen har därmed snarare karaktär av att vara processbeskrivande, där arbetssätt och ansvarsområden föreslås för att möta villkor angivna av vattendirektivet, miljöbalken och vattenmyndigheterna.

Handlingsplanens värde beskärs också av att dokumentets aktualitet begränsas av att de föreslagna aktiviteterna kan väntas vara genomförda inom ett par år efter dess antagande. Uppföljning enligt den modell som föreslås i handlingsplanen blir irrelevant allt eftersom aktiviteterna slutrapporteras i ILS, vilket kommer att ske under perioden 2014-2017. Rapportering och uppföljning av handlingsplanen under perioden 2018-2021 kommer att utebli.

Stadsledningskontoret menar därmed att handlingsplanens status som styrdokument blir begränsat och menar under den förutsättningen att det är tveksamt om kommunstyrelsen ska ges ansvar för någon form av uppföljning av handlingsplanen i sig. Aktiviteter kan däremot utformas i kommunfullmäktiges budget som styr mot handlingsprogrammets övergripande mål om god vattenstatus. Kommunstyrelsen kommer att följa upp sådana i den ordinarie budgetprocessen.

I sammanhanget kan det nämnas att miljö- och hälsoskyddsnämnden i ärendet framför att stadsledningskontoret är ansvarigt för uppföljningen av stadens övergripande program. Stadsledningskontoret vill med anledning av detta förtydliga att det i respektive styrdokument, stadsövergripande eller inte, alltid bör anges på vilket sätt dokumentet ska följas upp samt av vilken nämnd. Uppföljningsansvarig nämnd kan således, men måste inte vara, kommunstyrelsen.

Åtgärdsprogrammen föreslås utformas av Stockholm Vatten AB, trafik- och renhållningsnämnden, exploateringsnämnden stadsbyggnadsnämnden, berörd stadsdelsnämnd och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Stadsledningskontoret ser med fördel att ovanstående nämnders och styrelser verksamhetsplanering används för att driva vattenarbetet framåt.

Handlingsplanen föreslår att en central medelsreserv anslås för stadens vattenarbete med start i budget 2015. De anslagna medlen ska användas till gemensam planering, utredning och projektering samt till genomförande och utvärdering av de åtgärder som är nödvändiga för att nå god vattenstatus i stadens vattenförekomster.

Stadsledningskontoret finner det mycket problematiskt att i varje budget upprätta en central medelsreserv för åtgärder vars kostnader idag i allt väsentligt är okända och därutöver oprioriterade.

Stadsledningskontorets uppfattning är att om åtgärder ska finansieras, så måste åtgärdernas kostnad och prioriteringsordning framgå. Det klarläggs i handlingsplanen inte heller om åtgärderna är av drifts- eller investeringskaraktär.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus godkänns som en redovisning av miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag att uppdatera och omvandla stadens vattenprogram med beaktande av de synpunkter som angetts i tjänsteutlåtandet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Åke Askensten m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Staten har i implementeringen av EU:s vattendirektiv valt att lägga ett stort ansvar på kommunerna för att se till att miljökvalitetsnormerna uppnås utan att ersätta kommunerna för de kostnader som detta kommer att innebära. Miljöförvaltningen har i handlingsplanen uppskattat kostnaderna för åtgärder i vattenförekomsterna utifrån tidigare erfarenheter och de bedömer att det handlar om flera tiotals miljoner kronor per år. Exploateringskontoret håller med miljöförvaltningen om att åtgärder i våra vattenförekomster kan komma att bli höga. Beroende på vilka åtgärder som bör göras i vattenförekomsterna så är risken stor för att kostnaderna bli mycket högre än några tiotals miljoner per år. Exploateringskontoret anser att en finansiering av stadens fortsatta vattenarbete måste lösas inom snar framtid och att medel anslås redan i budget för 2015 och framöver, om staden ska lyckas klara miljökvalitetsnormerna till 2021. Kontoret anser att en långsiktig finansieringsplan för vattenåtgärder måste tas fram.

Vattenförvaltning är organiserat i cykler som omfattar sex år. Den nuvarande cykeln sträcker sig fram till 2015. Enligt förslag från Vattenmyndigheten föreslås ett antal nya ytvattenförekomster för Stockholms stads del, från 10 stycken idag till 23 stycken från och med 2015. Det är även fler ämnen som ska provtas, totalt 45 ämnen och ämnesgrupper. Detta innebär för Stockholms del ett mycket omfattande arbete. Kontoret anser att det inte är rimligt att kommunen från och med 2015 får ytterligare 12 nya prioriterade ämnen att provta i samtliga vattenförekomster och ytterligare 13 vattenförekomster att klassificera och ev. åtgärda och allt detta ska vara klart 2021.

Arbetet med att planera, prioritera och genomföra konkreta kostnadseffektiva åtgärder i våra vattendrag kommer kräva en tydlig och effektiv projektstyrning. I handlingsplanen föreslås att styrgruppen leds av stadsledningskontoret. Kontoret anser att även arbetsgruppen bör ledas av stadsledningskontoret och att ett vattenförvaltningssekretariat (som samordnar alla vattenfrågor inom staden) anordnas.

Miljöförvaltningen har i handlingsplanen redovisat en process för framtagande av åtgärdsprogram för respektive vattenförekomst. Kontoret har inga synpunkter på processen i sig dock är kontoret tveksamma till att allt detta arbete kommer hinna genomföras för de vattenförekomster där åtgärder behövs.

Kontoret anser att stadens förvaltningar och bolag som arbetar i vattenprogrammets organisation idag inte har de personella resurser som kommer krävas då staden behöver intensifiera vattenarbetet. I samband med budget för 2015 och framåt bör respektive förvaltning och bolag se över behovet av personella resurser.

Kontoret anser att handlingsplanen bör innehålla en tidsatt aktivitetsplan och att stadens vattenarbete måste bli mer operativt redan från nästa år.

Kontoret anser det är viktigt att pengar för åtgärder läggs där de ger mest miljönytta det vill säga åtgärden kanske behöver göras uppströms inom en annan kommuns gränser. Frågan är då vem ska och kan betala. Alla kommuner nedströms som kan dra nytta av åtgärden eller den kommun åtgärden görs i osv. Kontoret anser att denna fråga måste klargöras innan åtgärdsprogram tas fram för respektive

vattenförekomst.

Kontoret anser att det finns ett stort behov att få ett effektivare vattenarbete genom att tydliggöra ansvarsområden såsom: anläggande och drift av dagvattenanläggningar, ansvar för vattenvårdsåtgärder samt ansvar för sjörestaureringar. Kontoret anser att det resurseffektivaste för staden vore att ha en aktör med kompetens, erfarenhet och en fungerande driftorganisation som hanterar alla vattenfrågorna och då anser kontoret att Stockholm Vatten är den mest lämpade. Även miljöförvaltningen förordar detta i handlingsplanen. Enligt vattentjänstlagen får inte Stockholm Vatten bekosta åtgärder som har uppkommit som ett resultat av någon annan verksamhet vilket innebär att kommunala medel måste avsättas för dessa vattenåtgärder.

Kontoret anser att staden måste få med övriga berörda aktörer såsom andra kommuner, verksamhetsutövare och fastighetsägare mm att arbeta tillsammans om vi ska klara miljökvalitetsnormerna. I miljökvalitetsnormerna för vatten finns tydliga paralleller till miljökvalitetsnormerna för luft (kvävedioxid och partiklar mm). Sverige har inte lyckats klara luftkvalitetsnormer som skulle ha uppnåtts 2005. Sverige har därför fällts för detta i EU-domstolen. Regeringen och kommuner tvistar nu om vem som ska betala väntade böter till EU. Klarar inte staden miljökvalitetsnormerna för vatten finns risk för att staden får betala dryga böter till EU framöver.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2014 att godkänna fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Ewa Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ställer sig positiv till handlingsplanen för god vattenstatus och anser att arbetet för god vattenkvalitet är viktigt. Den nu framlagda planen anses ge ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur miljökvalitetsnormerna för vattenkvalitet för vatten ska nås till 2021.

Kontoret vill poängtera vikten av en tydlig ansvarsfördelning. Fastighetsnämnden omnämns inte bland de nämnder som har någon form av ansvar inom vattenområdet. Kontoret anser att fastighetsnämnden bör omnämnas som ansvarig för de mark- och vattenområden som staden äger utanför stadens gränser. Enligt vattendirektivet ska vatten förvaltas inom sina avrinningsområden, över administrativa lands-, läns-, eller

kommungränser. Exploateringsnämnden skulle kunna representera staden som ägare av mark- och vattenområden men det bör tydligt framgå att fastighetsnämnden är en part. Exempelvis bör fastighetsnämnden vara en part i kommande vattensamarbeten med andra kommuner där kontoret förvaltar mark och vattenområden, såsom exempelvis Nacka-, Haninge- och Huddinge kommun.

Kontoret anser att rekreation och inte minst rekreation på vatten är en viktig del för att uppfylla vision 2030 om ett Stockholm i världsklass. Rekreativsmål påverkar hur kontoret förvaltar mark och vattenområden och eftersom rekreativsmålen för vatten nu tas bort ur handlingsplanen efterfrågar kontoret att rekreativsmål för vatten definieras någon annan stans, exempelvis i ett rekreativsprogram.

Vidare anser kontoret att centrala medel för vattenarbetet är nödvändig för att finansiera åtgärder för att kunna uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2014 att som svar på remissen hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Axel Nekham (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Området rekreation och friluftsliv, som finns i nuvarande vattenprogram, ingår inte i förslaget till Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. Det innebär att mål och åtgärder för rekreativ- och friluftslivet knutet till vatten hanteras separat av berörda förvaltningar. Förvaltningen anser att mål och åtgärder för rekreation och friluftsliv, för bland annat vatten, bör ingå i ett för staden gemensamt program.

Stadens policy för Stockholms fritidsbåtliv antogs av kommunfullmäktige den 7 april 2014. Enligt policyn ska miljöperspektivet stärkas i utformningen av nya avtal och även i den utveckling som sker av småbåtshamnar och uppläggningsområden.

Båtklubbarna är ett i förslaget till handlingsplan utpekade område för tillsyn och för vilka riskbedömningar ska göras. Vem som är verksamhetsutövare vad till exempel avser latrinmottagning och spolplattor är oklart. Nya arrendeavtal för klubbarna är under utformning och ansvarsförhållandena för båtklubbarna måste regleras ur detta perspektiv. Frågorna är under diskussion i "Förhandlingsgruppen för Stockholms fritidsbåtliv", som idrottsförvaltningen sammankallar till.

Idrottsförvaltningen vill slutligen framhålla fiskevårdens betydelse för vattenstatusen. Stadens fiskevård syftar till att arbeta för fler och bättre fiskevatten,

bland annat genom vattenvårdande åtgärder och biotopvård. Fiskevården har som det ser ut nu ingen förankring i något av stadens styrdokument, och kommer inte heller att ha det i den av miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslagna planen för god vattenstatus.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att överlämna stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Tara Twana m.fl. (S), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret ser positivt på att det tagits fram en handlingsplan för att nå en god vattenstatus till år 2021. Även om Stockholm genom åren har bedrivit ett framgångsrikt vattenvårdsarbete, återstår en hel del insatser för att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus. Övergödning, förekomst av miljögifter och ett förändrat klimat är frågor som även fortsättningsvis måste vara i fokus. Ur ett stadsbyggnadsperspektiv kan det vara en utmaning att hantera dessa frågor.

Även om det är miljö- och hälsoskyddsnämnden som fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram handlingsplanen så är det ett stadsövergripande åtgärdsarbete som behöver genomföras i nära samverkan mellan berörda aktörer. För att nå framgång i arbetet menar stadsbyggnadskontoret att förvaltningars och bolags ansvar tydligt behöver framgå. Det kan exempelvis tydliggöras inom ramen för stadens budgetarbete.

Åtgärdsarbetet kommer att vara kostsamt, kräva tydlig styrning och oklara ansvarsförhållanden kommer att behöva klargöras. Resurser kommer att behöva tillföras av staden för att ta fram de lokala åtgärdsprogrammen och för att ta fram nödvändiga underlag för åtgärder. En förutsättning för att kunna uppnå god status i stadens sjöar och vattendrag är enligt stadsbyggnadskontoret att centrala medel avsätts för att genomföra åtgärdsarbetet. Det behövs också resurser för att planera och driva arbetet framåt. Förslagsvis skulle åtgärdsarbetet kunna stärkas på motsvarande sätt som när staden inrättar ett Kemikaliecentrum för att genomföra stadens kemikalieplan.

Stadsbyggnadskontoret ser också behov av att staden satsar på att utveckla innovativa förhållningssätt och tekniska lösningar för att hantera de utmaningar kring vattenkvalitetsfrågor och klimatanpassning som följer av en växande stad. I förslaget till ny dag-vattenstrategi som inom kort behandlas i de tekniska nämnderna, miljö- och

hälsoskyddsnämnden samt i Stockholm Vattens styrelse, betonas vikten av att utveckla hållbara sätt att hantera dagvatten i Stockholm. En hantering som både tillgodoser behoven av att ta hand om mer nederbörd samt att minska belastningen av dagvatten på mottagande recipienter ska enligt strategin eftersträvas.

Kontoret erfar vidare att det börjar komma fram exempel där städer utvecklar stadsövergripande program för en robust och klimatanpassad grön och blå infrastruktur. Det har visat sig att gaturum och parker, som tillsammans ofta utgör en betydande del av de allmänna ytorna, är exempel på ytor som kan ha många viktiga och likvärdiga funktioner förutom de rent estetiska. Trädplanteringar, grönytor och hantering av dagvatten kan i många fall med fördel kombineras. Förutom att dessa ytor kan utformas som attraktiva tillskott i stadsmiljön, kan de ha även ha en viktig funktion som ekologisk spridningsväg och nod för s.k. ekosystemtjänster.

I Stockholm har arbetet med att kombinera trädplanteringar med fördröjning och rening av dagvatten vunnit framgång och även rönt internationell uppmärksamhet. Det är enligt stadsbyggnadskontoret önskvärt att staden utvecklar fler typer av stockholmsanpassade gröna och klimatanpassade funktioner som kan hantera dagvatten i stadsmiljön. Genom att tillföra resurser kan staden stärka ett sådant utvecklingsarbete så att det blir möjligt att initiera pilotprojekt för att pröva nya metoder och lösningar.

Den föreslagna inriktningen i handlingsplanen är att vattenarbetet ska avgränsas till att handla om enbart vattenkvalitet och att målområdet om rekreation i stadens nuvarande vattenprogram utgår. Härigenom finns ett behov av att mål och åtgärder om rekreation och friluftsliv hanteras av berörda förvaltningar. Med den starka stadsutveckling som sker i Stockholm är det enligt stadsbyggnadskontoret angeläget att frågan fångas upp. Uppdrag bör ges till berörda förvaltningar om att återkomma med förslag om hur detta kan ske. Stadsbyggnadskontoret menar också att dialogen behöver utvecklas kring hur frågor som rör rekreation och friluftsliv kan tillgodoses med hänsyn till stadens vattenrum. Det kan även finnas möjlighet utveckla vattenanvändningsfrågorna inom ramen för stadens rullande översiktsplanering.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2014 att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Malte Sigemalm m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ser positivt på att stadens vattenprogram anpassas till vattenförvaltningen och omvandlas till en handlingsplan som ska fokusera på miljö- och kostnadseffektiva åtgärder. Kontoret lämnar synpunkter på hur handlingsplanen kan utvecklas.

Mål för vattenarbetet

I handlingsplanen föreslås ett nytt, övergripande mål där stadens samtliga vatten ska uppnå en god vattenstatus. Trafikkontoret anser att ett övergripande mål är bra men det är samtidigt viktigt att fokusera arbetet på insatser. Eftersom Vattenprogrammet är kopplat till stadens miljöprogram bör miljöprogrammet också justeras för att passa vattenförvaltningen. Inom vattenförvaltningen som infördes i svensk lag 2004 är det övergripande målet att god status ska uppnås senast 2015. Miljökvalitetsnormer har beslutats för de vattenförekomster där en viss vattenkvalitet ska uppnås vid en viss tidpunkt. För att staden ska kunna klara miljökvalitetsnormerna och därmed uppfylla kraven i lagstiftningen bör målet för stadens arbete till att börja med ligga på att uppfylla miljökvalitetsnormerna för de beslutade vattenförekomster som finns i staden.

Det är oklart om handlingsplanen avser att god vattenstatus ska nås i stadens alla vattenområden eller i de som är beslutade vattenförekomster i aktuell lagstiftnings mening. Antalet vattenförekomster kan komma att utökas om så beslutas av Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt i kommande förvaltningsplaner. Här vore ett förtydligande bra kring vad som avses eftersom det får stor betydelse för arbetssätt, möjligheter att klara miljökvalitetsnormer och kostnader för detta. I rapporten uttrycks detta på olika sätt.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och förvaltningsplaner där miljöproblem och åtgärder m.m. finns beskrivna ska enligt lagstiftningen vara vägledande för kommuners och andras arbete med arbetet att nå god status.

Målet om rekreation föreslås utgå men ingen egentlig motivering till varför det ska utgå ges. Det är oklart om vattenprogrammet ska finnas kvar eller ersättas av Handlingsplanen. På s. 10 föreslås t.ex. att lägesrapportering av vattenprogrammet ska ske 2018 och 2021. Insatserna; 1.3 bör beslutas inom ramarna för arbetet med gränssnittslistan. Insats; 1.4 bör beslutas av kommunstyrelsen och inte av vattenprogrammets styrgrupp eftersom frågorna ofta har strategisk betydelse för staden.

Ansvar och avtal

Trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden har beslutat om överföring av va-anläggningar till Stockholm Vatten AB som också klargör

ansvarsfrågorna kring va-huvudmannaskap och ansvar för va-anläggningar. Arbetet har genomförts i samarbete med Stockholm Vatten AB som också har antagit motsvarande ärende i sin styrelse. Ärendet förväntas komma upp för beslut i kommunfullmäktige till sommaren (insats 1.5).

Samverkan och samarbete

Samverkan och samarbete samt bred lokal förankring kring insatser och åtgärder för en god vattenstatus är en hörnpelare i vattenförvaltningen. För att få till åtgärder och förbättringar i stadens vattenområden är det av högsta vikt att allmänhet, verksamhetsutövare och andra berörda involveras i arbetet. Detta arbete kan kräva utökade resurser för att säkerställa god samverkan.

Anpassning till Vattenförvaltningen

Handlingsplanen bör utvecklas för att mer utförlig beskriva hur arbetet med att uppfylla miljö kvalitetsnormerna kan se ut och ge en övergripande, samlad bild av vilka konsekvenser det får i form av kostnader och andra effekter.

Anpassning av Miljöbarometern

Den största delen av de underlag om stadens vattenområden som presenteras på Miljöbarometern behöver arbetas om för att passa vattenförvaltningens arbetssätt och bestämmelser för att kunna ligga till grund för åtgärdsprogram mm. Man bör också undersöka i vilken omfattning det nationella systemet VISS, VattenInformationsSystem Sverige kan ersätta eller samordnas med egna databaser och funktioner. I övrigt stöder trafikkontoret de föreslagna insatserna i kap. 6 med tillägget att även innehållet i Miljöbarometern ses över och anpassas (insats 6.3).

Åtgärdsprogram - en del av lagstiftningen

I handlingsplanen föreslås att lokala åtgärdsprogram tas fram för samtliga vattenförekomster. Åtgärdsprogram är verktyg som regleras i Miljöbalken och Vattenförvaltningsförordningen, VFF beskriver bland annat vad ett åtgärdsprogram ska innehålla. För att förtydliga borde de lokala åtgärdsprogrammen istället benämnas ”lokala handlingsprogram” för att skilja dem från de åtgärdsprogram i som avses i lagstiftningen. Eftersom åtgärdsprogrammen ska följas av många olika aktörer och kan generera stora kostnader är det viktigt att de uppfyller de kriterier som finns vad gäller kvalitet och utredningar om effekter samt tydlig ansvarsfördelning som ska vara bindande.

Stora insatser kommer att krävas för att få fram det underlag som är tillräckligt tillförlitligt och detaljerat för att kunna peka ut de åtgärder som krävs. I arbetet ligger bl.a. att beskriva kostnader och konsekvenser av de åtgärder och styrmedel som man föreslår. Mot bakgrund av detta borde man förtydliga vad de lokala åtgärdsprogrammen ska få för status. Det är oklart om de endast ska följas av stadens

förvaltningar och bolag eller av alla aktörer inom ett avrinningsområde. Ett av syftena med åtgärdsprogram är att det omfattar avrinningsområden med alla potentiella aktörer som har påverkan på vattenkvaliteten.

Central medelsreserv

Kontoret stöder förslaget att skapa en central medelsreserv för åtgärder för att nå god vattenstatus. Trafikkontoret anser att medlen bör hanteras av stadsledningskontoret och att en funktion skapas för fördelning av medel samt framtagande av kriterier för hur och på vilka grunder fördelningen och prioriteringar ska ske för att nå målen. Denna funktion får en övergripande och strategisk roll i staden för att säkerställa ett långsiktigt arbete med åtgärder för att nå god vattenstatus. Alternativt kan medel, som avsätts endast för åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna, fördelas direkt till de förvaltningar och bolag som förväntas genomföra åtgärder inom sina respektive verksamhetsområden.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att godkänna Skärholmens stadsdelsförvaltnings svar på remissen samt att omedelbart justera ärendet.

Särskilt uttalande gjordes av Birgitte Isberg m.fl. (S), Liliane Svensson m.fl. Svensson (S) samt Anne-Marie Grave (MP), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Det är positivt att vattenprogrammet omvandlas till ett åtgärdsprogram där de faktiska åtgärderna är i fokus. Exempelvis är den processmodell över hur lokala åtgärdsprogrammen ska arbetas fram tydlig, och kan underlätta det operativa arbetet.

Förvaltningen anser att det är positivt att inrätta en gemensam budget för stadens vattenarbete. Det är dock viktigt att lokala åtgärdsprogram tas fram där kostnaderna för åtgärder och andra insatser framgår.

För att arbetet ska få effekt är det viktigt att bedömningarna av ekologisk och kemisk status blir tydligare. Att det som tidigare angetts att en vattenförekomst har statusen ”god” när uppgifter om statusen saknats är inte bra.

I den nuvarande styrgruppen för vattenfrågorna finns Skärholmens stadsdelsförvaltning med som representant för stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelarnas representation i styrgruppen nämns inte i den nya handlingsplanen. Skärholmens

stadsdelsförvaltning tycker att det är viktigt att stadsdelarna representeras på något sätt i styrgruppen då vattenförekomsterna berör deras invånare, även om de inte har tilldelats specifika ansvarsområden i programmet.

Att alla stockholmare kan följa vattenarbetet via webben är viktigt för förståelsen och implementering av miljöarbetet. Därför är förbättringarna av miljöbarometern bra.

Stockholm Vatten AB

Stockholm Vatten AB:s yttrande har i huvudsak följande lydelse.

Handlingsplanen belyser på ett bra sätt viktiga aspekter som måste lösas för att göra det möjligt att uppnå god vattenstatus i stadens vattenförekomster till 2021. De utvecklingsbehov som lyfts i början av Handlingsplanen och som grundar sig på intervjuer med berörda förvaltningar och bolag speglar detta på ett bra sätt. Ett mer målstyrt vattenarbete, tydligare ansvarsfördelning, en central finansiering med mer åtgärdsinriktade resurser samt en bättre samordning mellan vattenarbetet och den fysiska planeringen är några av de viktiga aspekter som lyfts. Dokumentets tydliga s.k. insatsrutor samt fördjupningsrutor är mycket bra.

Bygg rätt och följ upp

Vikten av att vid nybyggnationer och exploateringar beakta vattenfrågor borde lyftas fram tydligare under "Vägen till god vattenstatus". Det gäller inte bara att ställa krav utan även att följa upp. Stadens dagvattenstrategi som ännu inte antagits skall vara vägledande.

En stor del av belastningen på Stockholms sjöar är orsakad av befintlig markanvändning och infrastruktur, åtgärder i befintlig miljö måste också följas upp. Exempel på vilka åtgärder som kan vidtas i befintlig miljö behöver tas fram här har vi mycket att lära av t.ex. Danmark.

Information, arbete vid källan och tillsyn

Det är mycket viktigt att tillsynen förstärks. Det är genom tillsynen, och tillstånd, som verksamhetsutövare kan uppmanas att vidta relevanta lokala åtgärder. Det finns många områden där s.k. U-verksamheter måste tillsynsbevakas mer aktivt. Exempelvis genom mer frekventa tillsynsinsatser inom avgränsade områden. Att VA-huvudmannen omhändertar miljöskadliga föroreningar som nått ledningsnätet nedströms är inte en hållbar lösning. I Handlingsplanen omnämns inte planeringen av informationsinsatser till t.ex. allmänheten och mindre verksamheter. Dels i syfte att medvetandegöra om vilket arbete som pågår och dels kampanjer för att påverka beteenden.

Informationsinsatser till mindre verksamheter kombineras lämpligen med tillsyn. Detta är en aktivitet som behöver utvecklas. Inom många områden finns det felkopplingar, felkopplingar av spillvatten eller dagvatten leder till ökad belastning särskilt på

känsliga recipienter. Arbetet med att hitta dessa felkopplingar måste intensifieras, det är både en tillsyns- och en VA-fråga som kräver extra resurser.

En utvecklad och samordnad karthantering

Under rubriken ”Anpassning av vattenprogrammet till vattenförvaltningen” så påtalas behovet av ett gemensamt kartstöd i staden. Kartor med hög upplösning i höjdled är centrala för vattenplaneringen. Med en detaljerad information var vattnet kommer ifrån, och vilka verksamheter detta vatten påverkas av möjliggör ett effektivt åtgärds- och tillsynsarbete och därmed prioriteringen av åtgärder. Staden behöver ta ett samlat grepp över karthantering det har inte minst en stor betydelse i klimat- och sårbarhetsarbetet.

Resurser

Handlingsplanen är ambitiös och kommer att kräva stora resurser utöver befintliga.

Inrättandet av en central medelsreserv är nödvändig och kommer likt miljömiljarden att flytta fram positionerna för stadens vattenvårdsarbete. Inför detta bör en ordentlig utvärdering av miljömiljardsprojekten göras. Investeringar som görs måste drivas och underhållas med en långsiktig finansiering.

I handlingsplanen framgår att kompetens och erfarenhet av sjörestaurering och skötsel främst finns hos Stockholm Vatten och att det mest rationella är att Stockholm Vatten framgent tar detta ansvar. Under förutsättning att finansiering finns (anläggningar och dess drift) stödjer Stockholm Vatten förslaget.

Ett tydligt ansvar

Ansvarsfrågor behöver utvecklas vidare. Det är frågor som ofta gör att åtgärdsarbetet stannar av. Ett viktigt led i tydliggörandet av roller är framtagandet av en överenskommelse mellan Stockholm Vatten, trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden om ansvar för dagvattenhantering. Överenskommelsen har antagits i nämnder och styrelse i mars 2014 och förväntas tas vidare till KF. Överenskommelsen ger Stockholm Vatten ett ökat ansvar avseende dagvattenanläggningar på allmänna ytor.

Frågan om hur t.ex. s.k. mångfunktionella ytor i gaturummet användas för dagvatten-hantering samt ansvaren kring dessa behöver utvecklas vidare inom ramen för denna överenskommelse

Organisation

Stadsledningskontoret föreslås vara ordförande i styrgruppen för handlingsprogrammet och

den administrativa samordningen av vattenprogrammet ligger kvar på miljöförvaltningen, som då även ska samordna beredningen av ärenden för styrgruppen. I och med att en central medelsreserv införs bör organisationen för

stadens vattenarbete anpassas till en projektorganisation med de viktigaste organisationerna representerade i en styrgrupp. Beredningen till styrgruppen bör göras av sakkunniga tjänstemän från Stockholm Vatten och berörda nämnder. Ett väl utvecklat system för uppföljning måste tas fram. Här kan också erfarenheter från miljömiljarden användas.

VA-plan

Förutom kraven från Vattenmyndigheten så finns det fler anledningar att ta fram en heltäckande VA-plan. I samband med tillståndsansökan till Mark- och miljödomstolen för det stora miljöprojektet Stockholms framtida avloppsrening kommer Stockholm Vatten även att söka tillstånd i för att driva det befintliga avloppsledningsnätet (hela avloppsnätet för Stockholm och Huddinge), för att få detta tillstånd måste Stockholm Vatten med stor sannolikhet inkomma med ett åtagande om att ta fram en åtgärdsplan för ledningsnätet till år 2017 i denna åtgärdsplan kommer bl.a. Vattenmyndighetens ”åtgärd 37” att beaktas.

Det är ett mycket omfattande arbete att ta fram en VA(åtgärds)plan och det är inte möjligt att färdigställa planen till år 2016 så som förslås i handlingsplanen.

Övrigt

Att förbättra den ekologiska statusen och uppnå satta miljö kvalitetsnormer år 2021 för sjöarna i Stockholm är en mycket stor uppgift redan för de 10 sjöar som i dag är klassade som vattenförekomster. Det kräver ändringar i markanvändning, infrastruktur och vattenförling för att uppnå hållbara lösningar.

Att utöka antalet vattenförekomster från 10 till 23 är inte en fråga staden bör driva. Denna utökning innebär en större sannolikhet att staden kan bötfällas inför EU för att inte ha uppnått god status i kommunens vattenförekomster till år 2021.

För många av Stockholms sjöar och vattendrag, oavsett klassning finns det dock, om tillräckliga (stora) resurser avsätts, goda möjligheter att förbättra status. Det vill säga, de har god ekologisk potential. Även om sjöarna inte uppfyller miljö kvalitetsnormerna till år 2021 så skapar även mindre förbättringar mervärden för Stockholms innevånare.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsens i Stockholms län yttrande daterat den 23 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på stadens ambition att knyta sitt vattenvårdsarbete till målen inom vattendirektivet. Handlingsplanens anslag att ange vägen för att kunna nå god status i stadens vatten är heltäckande och väl genomarbetad. Vi har i stort inga

synpunkter men kommenterar några detaljer nedan.

- I tabell 2 bör även en kolumn som anger *Kemisk status (preliminär)* läggas in för att ge en bra helhetsbild.
- Länsstyrelsen är medveten om problemet med att hantera dagvatten från befintliga anläggningar så som vägar. I bilaga 1 presenteras exempel på skärmbassänger. Vi vill här påpeka att detta är en ”end of pipe”-lösning där man de facto tillåter föroreningarna att nå recipienten vilket är olyckligt. Denna lösning bör därför endast användas där alla andra alternativ förkastas (tekniskt och/eller ekonomiskt). Om skärmbassänger anläggs bör man tänka igenom hur dessa kan underhållas och tömmas på förorenat sediment. I exemplet från Centralbron anges, å ena sidan att målet på en avskiljning på mellan 30-80% uppnåtts, men å andra sidan att botten på bassängen utgörs av den naturliga sjöbotten. Frågan som uppkommer är då hur man planerar avyttra föroreningarna från recipienten utan att riskera att resuspendera dem osv.
- Viktigt att staden i sin kommande översikts- och detaljplanering avsätter ytor för behandling av dagvatten och snöupplag vid all nyexploatering.

Tyresåns vattenvårdsförbund

Tyresåns vattenvårdsförbunds yttrande daterat den 23 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Tyresåns vattenvårdsförbunds koppling till handlingsplanen

Fem av Stockholms stads vattenförekomster, tre sjöar (inklusive Flaten som preliminärt är tillkommande) och två vattendragssträckor, ligger inom Tyresåns avrinningsområde. En av förbundets huvuduppgifter är åtgärdsplanering och år 2009 togs ett åtgärdsprogram för Tyresån fram som gäller åren 2010-2015. Medlemskommunerna i förbundet arbetar tillsammans med åtgärdsplaneringen och det finns en samordning mellan exempelvis Tyresåns åtgärdsprogram och Miljöbarometern i Stockholms stad.

Övergripande synpunkter på handlingsplanen

Tyresåns vattenvårdsförbund tycker att handlingsplanen är angelägen och att det är positivt att bland annat följande frågor tas upp:

- förslag till modell för finansiering och att nödvändiga åtgärder kostar mycket pengar
- att samverkan mellan kommuner är viktig för att åtgärdsarbetet ska lyckas
- en anpassning av vattenarbetet till vattenförvaltningscykeln, med lokala åtgärdsprogram som slutprodukt.

Lokala åtgärdsprogram

I handlingsplanen beskrivs en process för att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Tyresåns vattenvårdsförbund kommer att delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för de fem vattenförekomsterna som delas mellan Tyresåkommunerna.

Sjön Magelungen var till en början tänkt att vara ett pilotområde för åtgärdsplanering, på samma sätt som Bällstaån. För Magelungen är åtgärder uppströms sjöns eget tillrinningsområde viktiga för att Magelungen ska kunna nå god status. Det visade sig att Huddinge kommun startat ett arbete med att ta fram åtgärdsprogram för sjöarna Orlången och Trehörningen-Sjödalen. I detta arbete deltar nu Tyresåns vattenvårdsförbund och Stockholm Vatten. Åtgärdsprogrammen kommer att innehålla bland annat rening och fördröjning av dagvatten och åtgärdande av felkopplingar som leder spillvatten till dagvattennätet. För Orlången kan det även vara aktuellt med åtgärder i jordbrukslandskapet och säkerställande av att deponin vid Sofielund inte påverkar sjön negativt.

Satsa åtgärdsmedel där de gör mest nytta

Två av Stockholms sjöar inom Tyresån, Magelungen och Drevviken, har i allra högsta grad påverkats och påverkas fortfarande av näringsämnen och andra föroreningar som kommer uppströms ifrån. Påverkan kommer främst från de övergödda sjöarna Örlången och Trehörningen i Huddinge kommun. Om medlemmarna i Tyresåns sjösystem kan bidra ekonomiskt till genomförande av åtgärder i annan kommun skulle det gagna de nedströms liggande sjöarna i Stockholm och övriga kommuner i Tyresån.

Samordning mellan vattenarbetet och den fysiska planeringen

En av de synpunkter som enligt handlingsplanen kom upp vid intervjuer med aktörer hösten 2013 var att det krävs en bättre samordning mellan vattenarbetet och den fysiska planeringen. I Stockholmsområdet ska många nya bostäder till, och det är lika viktigt att planeringen av nya bostadsområden görs med hänsyn till dagvattenfrågorna som att rening av dagvatten sker i befintliga områden.

Handlingsplanen redogör för arbetet med stadens nya dagvattenstrategi, men hur samordningen mellan vattenplaneringen och den fysiska planeringen ska gå till tycker vi inte utvecklas i handlingsplanen. Den fysiska planeringen är ju en parallell process till arbetet med lokala åtgärdsprogram.

Prioritering av vattenförekomster

Eftersom varken personella resurser eller ekonomi finns för att utföra alla åtgärder på kort tid är det viktigt med en prioritering av åtgärder och av sjöar i åtgärdsarbetet. Handlingsplanen anger att en prioritering av vattenförekomsterna ska göras enligt några olika kriterier. Att se var pengarna kan göra mest nytta – vilka sjöar som har nära till god status och där kostnadseffektiva åtgärder kan göras – måste vara en bra prioritering. Det är viktigt att inte fokusera enbart på de mest drabbade sjöarna på bekostnad av de mer opåverkade sjöarna.

Miljöbarometern

Stockholms Miljöbarometer är ett värdefullt hjälpmedel även för grannkommuner och vattenvårdsförbundet. Det är viktigt att kunna hitta allsidig och uppdaterad information om förhållandena i de sjöar som ligger inom Tyresån och/eller delas med andra kommuner. Vi uppskattar att Stockholm även fortsättningsvis avser att tillgängliggöra data och utveckla informationen vidare.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S enligt följande.

1. Att miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att idrottsnämnden, i samarbete med andra berörda nämnder, ansvarar för att ett särskilt program för Stockholms rekreation och friluftsliv tas fram, där även vattenanknuten rekreation innefattas, då målet rekreation nu utgår i planen för vattenstatus.
2. Att i övrigt godkänna förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anför följande:

Vi tycker i stort att förslaget till handlingsplan är mycket bra. Arbetet för god vattenstatus är viktigt och har under lång tid varit eftersatt. Den nu framlagda planen ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021. Mycket krävs dock för att vi ska lyckas genomföra handlingsplanen. Vi vill specifikt trycka på vikten av samarbete, en tydlig ansvarsfördelning och hur olika delar i programmet ska finansieras. Om inte dessa delar är mycket tydligt specificerade kommer det bli mycket svårt att uppnå målen. Det är också mycket viktigt att inte skjuta upp arbetet med faktiska åtgärder när ovanstående punkter är beslutade.

Vi stödjer förslaget att inrätta en central medelreserv för vattenarbetet, med den förutsättningen att dessa pengar kommer att vara helt öronmärkta för arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten, och inte kommer att kunna användas för övriga oförutsedda utgifter. En tillräcklig finansiering kommer troligen också underlätta en tydlig ansvarsfördelning.

Under rubriken omvärldsanalys beskrivs hur EU-kommissionen ifrågasätter Sveriges ambitionsmål för att uppnå uppsatta miljömål. Det är av stor vikt att de styrmedel och åtgärder som sätts upp i en åtgärdsplan för att uppnå miljökvalitetsmålen för vatten inte blir lika bristfälliga som de styrmedel som har använts för att uppnå miljökvalitetsnormerna för luft, där vi för tillfället misslyckats.

Då målet rekreation nu stryks från handlingsplanen för vatten är det viktigt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreativskvalitéer för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort. Det är även en stor del av ett

Stockholm i världsklass. Därför anser vi att arbetet med att ta fram en specifik plan för detta bör påbörjas snarast.

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Stadens två mål kvarstår utifrån principen om att kravet på God Ekologisk och Kemisk Status är överordnat övriga mål.

Det sammanhållande expertorganet för alla vattenfrågor bör vara Miljö- och Hälsoskyddsförvaltningen.

Arbetet med vattenprogrammet bör organiseras enligt förvaltningens förslag med deltagande av en nyinrättad styrgrupp för Klimatfrågor som ansvarar för alla vattenfrågor

Vattenplaneringsprocessen bör följa förvaltningens förslag.

Utökad finansiering bör ske enligt stadens förslag kombinerat med medel från en höjd Vattentaxa utifrån de skador som bristande rening av stadens vatten orsakat (sannolikt den enskilt största posten).

Redovisning och information enligt stadens förslag. En riskbedömning utförd av MSB bör ligga till grund för arbetet med att hantera det stigande havet utgående bl.a. från länsstyrelsens bedömning och förslag om en höjd, nedre gräns för byggande vid vatten som bör inkludera också Mälaren.

En särskilt kommission bör snarast tillsättas under ledning av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap för att göra en kvantitativ riskbedömning av den framtida havsnivån och dess inverkan på Mälaren och stadens planering inklusive behovet av en yttre damm i skärgården.

Vi tackar förvaltningen för en klargörande rapport rörande ett inte alltför enkelt ärende. Vi vill trots detta föreslå ett antal ändringar i stadens beslut.

Det har sedan länge stått klart att stadens vatten måste restaureras utifrån Vattendirektivets krav. Det är också ganska uppenbart att föroreningen av stadens vatten till allra största delen har orsakats av otillräcklig rening av stadens avloppsvatten och av gifter från de numera nerlagda industrier som staden låtit "husera" på sin mark. Vi kan konstatera att restaureringsarbetet hade underlättats väsentligt av att staden redan 2006 påbörjat detta arbete utifrån de riktlinjer vi tidigare motionerat om.

Alla vattenfrågor inklusive olika former av nyttjande bör utifrån Vattendirektivets grundsyn hanteras som en enhet i nära samarbete med terrestra frågor. Detta arbete ska baseras på grundprincipen att kravet på God Ekologisk och Kemisk Status/potential är överordnat övriga verksamheter. En logisk följd av detta synsätt är att expertansvaret vilar på Miljö- och Hälsoskyddsförvaltningen också därför att Stockholm Vatten är en "part i målet". En samordning med Vattenförvaltningens 6-års cykel blir då också självklar.

Det är ganska uppenbart att den största delen av restaureringsbehovet beror på historiskt sett otillräckligt renat avloppsvatten. Det är därför rimligt att Vattentaxan så långt som lagen tillåter bekostar restaureringen. I övrigt bör kvarvarande otillräcklig rening bekostas av förorenarna. Övriga kostnader bör belasta staden.

Det stigande havet utgör ett växande problem. Enligt IPCC-2013 utgör den övre sannolika gränsen för havet år 2100 + 47 cm vid Slussen inkl. landhöjning. Till detta måste läggas en lokal avvikelse som länsstyrelsen bedömt vara + 10 – 20 cm. Därutöver måste hänsyn tas till processer (främst iskalvning vid Antarktis) som IPCC bedömer sannolik men inte kan kvantifiera på traditionellt sett pga brist på vetenskaplig kunskap. IPCC nämner dock siffran ”flera dm” vilket kan tolkas som + 30 cm (eller mer). Detta ger en havsytta vid Slussen omkring 50 cm över den staden och SMHI utgår från (underlaget fortfarande sekretssbelagt). Om denna bedömning visar sig sann kommer Mälaren med nuvarande planer vad gäller ex. Nya Slussen att ”förorenas” av saltvatten långt före år 2100 och därmed kommer också Mälaren att påverkas direkt av det stigande havet. En särskild kommission ledd av MSB bör därför tillsättas omedelbart för att göra en kvantitativ riskbedömning enligt gängse principer.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Åke Askensten (MP) enligt följande.

Den nu framlagda förslaget till handlingsplan ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten 2021. EU-kommissionen ifrågasätter dock Sveriges ambitionsmål för att uppnå uppsatta miljömål. Det är av stor vikt att de styrmedel och åtgärder som sätts upp i en åtgärdsplan för att uppnå miljökvalitetsmålen för vatten inte blir lika bristfälliga som miljökvalitetsnormerna för luft, där vi för tillfället misslyckats och har därför fällt för detta i EU-domstolen.

Då målet rekreation tagits bort från handlingsplanen för vatten är det viktigt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreationskvalitéer för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort. Samtidigt måste Stockholms stad öka ansträngningarna för att skydda Mälaren från fler vattenintrång från Östersjön.

Det är viktigt att det snarast arbetas fram en specifik plan för ovanstående.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Ewa Larsson (MP) enligt följande.

Att godkänna förvaltningens förslag till beslut med tillägget att rekreationsmål tas med och att centrala medel ställs till förfogande för att finansiera åtgärder.

Miljöpartiet instämmer i att fastighetsnämndens klimat- och kemikaliearbete ska finnas med i handlingsplanen och att ansvarsområden ska tydliggöras. Hur staden hanterar sina fastigheter, oavsett om det är naturmark eller hus påverkar vattenkvalité. Vatten som rekreation och rekreation på vatten bör finnas med som mål i handlingsprogrammet.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Axel Nekham (MP) enligt följande.

Vi tycker i stort att förslaget till handlingsplan är bra. Arbetet för god vattenstatus är viktigt och har under lång tid varit eftersatt. Den nu framlagda planen ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021.

Mycket krävs dock för att vi ska lyckas genomföra handlingsplanen. Vi vill trycka på vikten av samarbete, en tydlig ansvarsfördelning och att de olika delarna i programmet finansieras. Om dessa delar inte är mycket tydligt specificerade kommer det bli mycket svårt att uppnå målen. Det är också mycket viktigt att inte skjuta upp åtgärderna när ovanstående punkter är beslutade.

Vi stödjer förslaget att inrätta en central medelreserv för vattenarbetet, med den förutsättningen att dessa pengar kommer att vara helt öronmärkta för arbetet med att uppnå miljö-kvalitetsnormer för vatten och inte kommer att kunna användas för övriga oförutsedda utgifter. En tillräcklig finansiering kommer troligen också underlätta en tydlig ansvarsfördelning.

EU-kommissionen har ifrågasatt Sveriges ambitionsnivå vad gäller att uppnå uppsatta miljömål. Det är av stor vikt att de styrmedel och åtgärder som sätts upp för att uppnå miljö-kvalitetsmålen för vatten inte blir lika bristfälliga som de styrmedel som har använts för att uppnå miljökvalitetsnormerna för luft.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Tara Twana m.fl. (S) enligt följande.

- Att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- Att stadsbyggnadsnämnden föreslår att Idrottsnämnden, i samarbete med andra berörda nämnder, ansvarar för att ett särskilt program för Stockholms rekreation

och friluftsliv tas fram, där även vattenanknuten rekreation inne målet rekreation nu utgår i planen för vattenstatus.

- Att därutöver anföra följande:

Vi tycker i stort att förslaget till handlingsplan är mycket bra. Arbetet för god vattenstatus är viktigt och har under lång tid varit eftersatt. Den nu framlagda planen ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021.

Mycket krävs dock för att vi ska lyckas genomföra handlingsplanen. Vi vill specifikt trycka på vikten av samarbete, en tydlig ansvarsfördelning och hur olika delar i programmet ska finansieras. Om inte dessa delar är mycket tydligt specificerade kommer det bli mycket svårt att uppnå målen. Det är också mycket viktigt att inte skjuta upp arbetet med faktiska åtgärder när ovanstående punkter är beslutade.

Vi stödjer förslaget att inrätta en central medelreserv för vattenarbetet, med förutsättningen att dessa pengar kommer att vara helt öronmärkta för arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten, och inte kommer att användas för övriga oförutsedda utgifter. En tillräcklig finansiering kommer troligen också underlätta en tydlig ansvarsfördelning.

Då målet rekreation nu stryks från handlingsplanen för vatten är det viktigt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreationskvaliteter för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort. Det är även en stor del av ett Stockholm i världsklass. Därför anser vi att arbetet med att ta fram en specifik plan för detta bör påbörjas snarast.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Malte Sigemalm m.fl. (S) enligt följande.

Trafik- och renhållningsnämnden föreslås besluta enligt följande:

1. Att trafik- och renhållningsnämnden föreslår att idrottsnämnden, i samarbete med andra berörda nämnder, ansvarar för att ett särskilt program för Stockholms rekreation och friluftsliv tas fram, där även vattenanknuten rekreation innefattas, då målet rekreation nu utgår i planen för vattenstatus.
2. Att i övrigt godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Vi tycker i stort att förslaget till handlingsplan är mycket bra. Arbetet för god vattenstatus är viktigt och har under lång tid varit eftersatt. Den nu framlagda planen ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021.

Mycket krävs dock för att vi ska lyckas genomföra handlingsplanen. Vi vill specifikt trycka på vikten av samarbete, en tydlig ansvarsfördelning och hur olika delar i programmet ska finansieras. Om inte dessa delar är mycket tydligt specificerade kommer det bli mycket svårt att uppnå målen. Det är också mycket viktigt att inte skjuta upp arbetet med faktiska åtgärder när ovanstående punkter är beslutade.

Vi stödjer förslaget att inrätta en central medelreserv för vattenarbetet, med den förutsättningen att dessa pengar kommer att vara helt öronmärkta för arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten, och inte kommer att kunna användas för övriga oförutsedda utgifter. En tillräcklig finansiering kommer troligen också underlätta en tydlig ansvarsfördelning.

Under rubriken omvärldsanalys beskrivs hur EU- kommissionen ifrågasätter Sveriges ambitionsmål för att uppnå uppsatta miljömål. Det är av stor vikt att de styrmedel och åtgärder som sätts upp i en åtgärdsplan för att uppnå miljökvalitetsmålen för vatten inte blir lika bristfälliga som de styrmedel som har använts för att uppnå miljökvalitetsnormerna för luft, där vi för tillfället misslyckats.

Då målet rekreation nu stryks från handlingsplanen för vatten är det viktigt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreationskvalitéer för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort. Det är även en stor del av ett Stockholm i världsklass. Därför anser vi att arbetet med att ta fram en specifik plan för detta bör påbörjas snarast.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP) enligt följande.

Vi tycker i stort att förslaget till handlingsplan är mycket bra. Arbetet för god vattenstatus är viktigt och har under lång tid varit eftersatt. Den nu framlagda planen ger ett bra underlag för hur vattenarbetet ska bedrivas och hur vi ska nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2021.

Mycket krävs dock för att vi ska lyckas genomföra handlingsplanen. Vi vill specifikt trycka på vikten av samarbete, en tydlig ansvarsfördelning och hur olika delar i programmet ska finansieras. Om inte dessa delar är mycket tydligt specificerade kommer det bli mycket svårt att uppnå målen. Det är också mycket viktigt att inte skjuta upp arbetet med faktiska åtgärder när ovanstående punkter är beslutade. Vi stödjer förslaget att inrätta en central medelreserv för vattenarbetet, med den förutsättningen att dessa pengar kommer att vara helt öronmärkta för arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten, och inte kommer att kunna användas för övriga

oförutsedda utgifter. En tillräcklig finansiering kommer troligen också underlätta en tydlig ansvarsfördelning.

Under rubriken omvärldsanalys beskrivs hur EU-kommissionen ifrågasätter Sveriges ambitionsmål för att uppnå uppsatta miljömål. Det är av stor vikt att de styrmedel och åtgärder som sätts upp i en åtgärdsplan för att uppnå miljö kvalitetsmålen för vatten inte blir lika bristfälliga som de styrmedel som har använts för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för luft, där vi för tillfället misslyckats.

Då målet rekreation nu stryks från handlingsplanen för vatten är det viktigt att detta arbete tas upp på annat sätt. Att bevara och utveckla rekreativskvalitéer för vatten är av största vikt för stockholmarnas hälsa, för turismen och för att invånarna ska kunna leva klimatsmart i sin egen stad utan att behöva resa bort. Det är även en stor del av ett Stockholm i världsklass. Därför anser vi att arbetet med att ta fram en specifik plan för detta bör påbörjas snarast.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Birgitte Isberg m.fl. (S), Liliane Svensson m.fl. Svensson (S) samt Anne-Marie Grave (MP) enligt följande.

Vår viktigaste naturtillgång är att få rent vatten. Att direkt ur kranen hemma kunna ta vatten att dricka är viktigt för oss. Att i en storstad som Stockholm kunna ta ett bad i sjön är unikt.

Det lockar naturligtvis turister, men är än viktigare för dem som bor i vår stad. Det gör att många kan njuta av sommaren på våra badstränder och en het sommardag kunna ta sig ett svalkande dopp i sjön. Därför är det viktigt att allt görs för att värna om vattenkvaliteten.

Vi tycker därför att det är bra med en handlingsplan som har fokus på vattenkvaliteten. Det är viktigt anser vi, att erforderliga resurser snarast avsätts för att handlingsplanen ska kunna genomföras. Det är också viktigt anser vi, att andra berörda förvaltningar och myndigheter får erforderliga resurser för att kunna hantera sina frågor, som berör rekreation och friluftsliv.

I övrigt delar vi förvaltningens synpunkter i remissvaret. Vi hänvisar också till Miljö- och Hälsoskyddsnämnden reservation av S och MP avseende Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 20 januari 2014.